

POS CİHAZINI FİNANSMAN TEMİNİ İÇİN KULLANAN MÜKELLEFLER HAPİS CEZASI ALABİLİR!

Uğur UĞURLU (*)

1 - GİRİŞ

Bilindiği üzere ülkemizde kredi kartlarının kullanımı son yıllarda önemli derecede artmıştır. Kredi kartı kullanımının artmasında en temel etkenlerin başında ise nakit taşıma riskinden kurtulma, bankadan para çekerek kredi sağlama, belirli bir vade sonunda ödeme imkânına sahip olma ve ödemeleri taksitlendirme gelmektedir.

Kredi kartlarının genel işleyiş sistemi genelde şöyle olmaktadır; bankalar tarafından üye işyerlerine sözleşme karşılığı verilen POS cihazları¹, kredi kartı sahiplerinin üye işyerlerinden nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alımını sağlamakta, bunun karşılığı olarak da üye işyerlerince kredi kartı hamillerine POS cihazları ile düzenlenen satış belgesi² (slip) verilmektedir.

POS cihazları ile düzenlenen satış belgelerinde, alıcının (kredi kartı sahibinin) adı, soyadı, kart numarası gibi kredi kartı bilgileri yer alması zorunlu olup, bu belgeler, ödeme karşılığında bir mal tesliminin veya hizmet ifasının bulunduğunu tevsik etmektedir.

Kredi kartlarının üye işyerlerindeki POS cihazlarında kullanımı sonucu düzenlenen ve üzerinde “...tutarında mal veya hizmeti teslim aldım” ibaresinin yer aldığı satış belgeleri (slip) üye işyerlerince bu belgelerde yazılı tutar kadar malın teslim edildiğini veya hizmetin ifa edildiğini göstermektedir.

Anlaşılabacağı üzere asıl amacı mal ve hizmet satışlarına aracılık etmek olan POS cihazları zaman zaman bu amacı dışında finansman temin yöntemi ile kullandığı görülmektedir.

(*) Vergi Denetmeni

¹ Üye işyerlerinde, kredi kartlı ödeme işlemleri sırasında, kredi kartı üzerinde manyetik olarak kaydedilmiş bilgileri okuyarak, işyerinin üyesi olduğu bankanın bilgisayar sistemi ile bağlantısı sayesinde elektronik olarak provizyon alan, satış veya alacak belgelerini üreten, ödeme alan makineler POS cihazı olarak tanımlanmaktadır. POS cihazları kredi kartı ile alışveriş yapmak için varolması zorunlu olan bir cihazdır.

² Satış belgesi (slip) ise kredi kartı ile satın alınan mal veya hizmet karşılığında, üye işyeri tarafından düzenlenecek ve işlem tutarını ve taksit uygulaması olan kredi açısından varsa işlemden doğacak taksit sayısı ve tutarını içeren üye veya ek kart hamili tarafından imzalanan ve ödeme taahhüdü içeren belgedir.

Bu yöntemde mükellefler, kendi işyerlerindeki POS cihazlarından kendilerinin, yakınlarının veya üçüncü kişilerin kredi kartlarını herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın POS cihazından çekmekte, bunun karşılığında çekilen tutardan banka tarafından belirlenen belli oranda komisyon kesildikten sonra kalan parayı bankadan tahsil ederek kendisine veya üçüncü kişiye finansman temini sağlamaktadır.

Fakat POS cihazı ile üye işyeri sahipleri kredi kartlarını herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın çekiş yapmaları sonucunda POS cihazı tarafından düzenlenen ve üzerinde "...tutarında mal veya hizmeti teslim aldım" ibaresinin yer aldığı satış belgelerinin gerçeğe aykırı olduğu iddiası ile hapis cezası riski ile karşı karşıya gelebilirler.

2- 5464 SAYILI BANKA KARTLARI ve KREDİ KARTLARI KANUNU İLE YAPILAN YASAL DÜZENLEMELER

Bilindiği üzere uygulamada birçok üye işyeri sahibi çeşitli gerekçelerle kendi işyerlerindeki POS makinelerinden herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası yapmaksızın kendilerinin, yakınlarının veya üçüncü kişilerin kredi kartlarını POS cihazından geçirerek (bazen tek çekim bazen taksit yaptırarak) harcama belgesi düzenlemekte, bunun karşılığında kendilerine veya üçüncü kişilere finansman temini sağlamaktadırlar.

Peki POS cihazından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası yapmaksızın yapılan kredi kartı çekim işlemleri yasal mıdır?³

Kredi kartı kullanımının hızla artması ve bu konuda yaşanan ihtilaflar, kredi kartları konusun-

da özel bir yasal düzenleme yapma zorunluluğunu gündeme getirmiş ve bunun sonucuna 5464 sayılı "**Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu**"⁴ yürürlüğe girmiştir.

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 1'inci maddesinde, **bu kanunun amacının; banka kartları ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanımına, takas ve mahsup işlemlerine ilişkin usûl ve esasları düzenlemek suretiyle kartlı ödemeler sisteminin etkin çalışmasını sağlamak** olduğu belirtilmiş akabinde 36'ncı maddesinde ise; "**Gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi, nakit ödeme belgesi ya da alacak belgesi düzenlemek veya bu belgelerde ne surette olursa olsun tahrifat yapmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.**" hükmü yer almaktadır.

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36'ncı maddesinin gerekçesinde ise "**Bu Kanun ile hüküm altına alınan adli cezalar 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri dikkate alınmak suretiyle düzenlenmiştir. Ayrıca, söz konusu madde ile Kanun'un uygulanmasına yönelik olarak, satış yapılmış gibi harcama belgesi, nakit ödemesi yapılmış gibi nakit ödeme belgesi, mal iadesi, hizmet alımından vazgeçilmesi ya da işlemin iptali olmaksızın bu işlemler yapılmış gibi alacak belgesi düzenlenmesi veya bu belgelerde tahrifat yapılması suretiyle kendilerine veya başkalarına yarar sağlayanlar hakkında adli ceza uygulanacağı hükme bağlanmıştır.**" şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

³ Üye işyerleri ile Bankalar arasında yapılan sözleşmelerin tamamında POS makinelerinden herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın işlem yapılamayacağı açıkça belirtilmekte, aksi işlem yapanların POS cihazları alınarak sözleşmeleri iptal edileceği hükmü yer almaktadır.

⁴ 01.03.2006 tarih ve 26095 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu kanun hükmü ve gerekçesinden anlaşılacağı üzere POS cihazlarından çekirilen kredi kartına istinaden verilen harcama belgesi gerçeğe aykırı ise, bu belgeyi düzenleyen kimse- nin 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5.000 güne ka- dar adlî para cezası ile cezalandırılması günde- me gelecektir.

3- 5464 SAYILI BANKA KARTLARI ve KREDİ KARTLARI KANUNUNUN 36'INCI MADDESİ İLE İLGİLİ KİŞİSEL GÖRÜŞÜMÜZ

Kişisel kanaatimizce yukarıda yer alan kanun hükmü ve gerekçesini değerlendirdiğimizde; POS cihazlarından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacını gidermek amacı ile kredi kartı çekim işleminin yapan üye işyeri sahipleri 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu 36' ıncı maddesinde yer alan suçlu işlemiş olacaklardır.

Çünkü, kredi kartının POS makinesinde kullanılması sonucunda, POS makinesi iki adet kredi kartı harcama belgesi (slip) düzenlenmekte, üzere- rinde **"...tutarında mal veya hizmeti teslim al- dım"** ibaresinin veya benzeri ibarelerin yer aldığı harcama belgelerinden bir tanesi POS makine- si sahibine verilmektedir.

POS cihazından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası yapmaksızın sırf finansman temini amacıyla yapılan kredi kartı çekim işlemleri kar- şılığında POS cihazı tarafından düzenlenen **"...tutarında mal veya hizmeti teslim aldım"** ibareli harcama belgesi gerçeğe uygun olmayan bir harcama belgesi olacaktır.

Nitekim 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36' ıncı maddesinin gerekçe-

sinde de **"söz konusu madde ile Kanun'un uygulanmasına yönelik olarak, satış yapılmış gibi harcama belgesi düzenlenmesi"** ifadesi ile de POS cihazlarından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın nakit ihtiyacını gidermek amacı ile yapılan kredi kartı çekim işlemi sonucunda verilen harcama belgesi kastedilmektedir.

Nitekim bizim gibi düşünen bir başka yazar yazmış olduğu makalede şu ifadelere yer vermiş- tir. **"İşyeri sahipleri kendi işyerlerindeki POS makinelerinden herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası yapmaksızın kendilerinin, yakınlarının veya üçüncü kişilerin kredi kartlarını geçirerek harcama belgesi düzenlemekte ve nakit ihtiyaç- larını gidermekte, bu işlem sonucu düzenlenen harcama belgelerinde de "mal veya hizmet alındı" ibaresi geçmektedir. Yani bu belgeler gerçeği yansıtmamaktadır. Bankalar, bu durum sözleşme ile yasaklanmış olmasına karşın, sistemle- rinde söz konusu çekiş mal teslimi ve hizmet ifası olarak görüldüğü için olayı tespit edememek- tedirler. Bu olayın gerçek yüzü vergi inceleme- lerinde ortaya çıkmakta ve mükellefler beyanla- rı ile kredi kartı çekişi arasındaki farkı nakit ihti- yacını giderme amaçlı çekiş olarak izah etmekte- dirler. Yani harcama belgelerinin gerçeği yan- sıtmadığını itiraf etmektedirler."**⁵

Sonuç olarak herhangi bir mal teslimi ve hiz- met ifası yapmaksızın yapılan kredi kartı çekim işlemleri karşılığında POS cihazından verilen "mal veya hizmet alındı" ibareli harcama belge- si, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36' ıncı maddesinde yer alan gerçeğe aykırı olarak düzenlenmiş harcama belgesi olacak ve bu belgeyi düzenleyen işyeri sahipleri ise 2 yıldan 5 yı-

⁵ IRMAK, Ramazan. HANEDAN, Türksal. "POS Cihazlarından Herhangi Bir Mal Teslimi Ve Hizmet İfası Olmaksızın Kredi Kartı Geçirilmek Sureti İle Nakit İhtiyacının Giderilmesi İşlemi Hapis Cezası Gerektirir Mi?" Yaklaşım Dergisi, E-Yaklaşım, Mart 2008, Sayı:56

la kadar hapis ve 5.000 güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılması gündeme gelecektir.

Yapılan vergi incelemelerinde böyle bir durumla karşılaşan vergi inceleme elemanları durumu düzenlenecek Suç Duyurusu Raporları ile Cumhuriyet Savcılıklarına bildirilmek durumunda kalacaklardır.

Nitekim bu zorunluluk 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun⁶ “**Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi**” başlıklı 279’uncu maddesinde yer almıştır. Söz konusu madde hükmünde “**Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.**” şeklinde açıklama yapılmıştır.

4- SONUÇ

Asıl amacı mal ve hizmet satışlarına aracılık etmek olan POS cihazları zaman zaman bu amaçın dışında finansman temin yöntemi ile kullanıldığı görülmektedir. Bu yöntemde mükellefler, kendi işyerlerindeki POS cihazlarından kendilerinin, yakınlarının veya üçüncü kişilerin kredi kartlarını herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın POS cihazından çekmekte, bunun karşılığında çekilen tutardan banka tarafından belirlenen belli oranda komisyon kesildikten sonra kalan parayı bankadan tahsil ederek kendisine veya üçüncü kişiye finansman temini sağlamaktadır. Fakat POS cihazı ile üye işyeri sahipleri kredi kartlarını herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası olmaksızın çekiş yapmaları sonucunda POS cihazı tarafından düzenlenen ve üzerinde “...tutarında mal veya hizmeti teslim aldım” ibaresinin yer aldığı satış belgelerinin gerçeğe ay-

kırı olması bazı geri dönülmez sonuçlar doğurabilecektir.

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 36’ ıncı maddesinde yer alan; “**Gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi, nakit ödeme belgesi ya da alacak belgesi düzenlemek veya bu belgelerde ne surette olursa olsun tahrifat yapmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar.**” kanun hükmünden anlaşılacağı üzere POS cihazlarından çektirilen kredi kartına istinaden verilen harcama belgesi gerçeğe aykırı ise, bu belgeyi düzenleyen kimsenin 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılması gündeme gelecektir.

Dolayısıyla POS cihazından herhangi bir mal teslimi ve hizmet ifası yapmaksızın sırf finansman temini amacıyla yapılan kredi kartı çekim işlemleri karşılığında POS cihazı tarafından düzenlenen “...tutarında mal veya hizmeti teslim aldım” ibareli harcama belgesi, gerçeğe uygun olmayan bir harcama belgesidir. Bu nedenle bu fiili işleyerek gerçeğe aykırı harcama belgesi düzenleyen kimse 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılması iddiası ile karşı karşıya kalabilecektir.

⁶12.10.2004 Tarih Ve 25611 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanmıştır.